

10. Потушняк Ф. Відьма та її признаки / Ф. Потушняк // Літературна неділя. – Ужгород, 1944. – Річник IV. – С.223–225.
11. Таємниця скляної гори. Закарпатські народні казки, зібрані М. Фінцицьким / Переклад з угорської та передмова Ю. Шкробинця. – Ужгород: Карпати, 1975. – 187 с.
12. Тиводар М. Етнографія Закарпаття / М. Тиводар. – Ужгород: «Гражда», 2011.
13. Тиховська О. М. Система персонажів чарівних казок Закарпаття: психоаналітичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.01.07 «фольклористика» / О. М. Тиховська. – Львів. – 20 с.
14. Євген Фендик. Сліди древнесловянської міфології у нас / Фендик Євген // Листок. – Ужгород, 1886. – №6. – С.257–261.
15. Федака П. Народна культура українців Закарпаття / П. Федака. – Ужгород: «Провіта», 2002.

References

1. Gnatjuk V. Kazky Zakarpattja / Volodymyr Gnatjuk / Uporjad., pidgot. tekstiv, vstupna stattja, prym, ta slovnyk I. Hlanty. – Uzhgorod: Karpaty, 2001. – 382 s.
2. Dido-vsevid. Zakarpats'ki narodni kazky / Zapys tekstiv ta vporjadkuvannja P. Lintura. – Uzhgorod: Karpaty, 1969. – 239 s.
3. Zakarpats'ki kazky Andrija Kalyna: ukrai'ns'ki narodni kazky v zapysah P. V. Lintura; uporjad. G. Ignatovycha. – Uzhgorod, 1955. – 216 s.
4. Kazky Verhovyny. Ukrai'ns'ki narodni kazky / Uporjad. Ivan Chendej. – Uzhgorod: Zakarpats'ke oblasne vydavnytvo, 1960. – 389 s.
5. Kazkar: Narodni kazky Ukrai'ns'kyh Karpat / [uporjad., pidgot. tekstiv I. V. Hlanty; vstup. R. A. Oficyn'skogo]. – Uzhgorod: Karpaty, 1996. – 281 s.
6. Kazky zelenyh gir: Zakarpats'ki kazky Myhajla Galyci / [zapys., uporjad. ta red. P. Lintura, I. Chen-deja; vstup. st. P. Lintura]. – Uzhgorod: Karpaty, 1965. – 238 s.
7. Potushnjaka F. Sonce, luna, zvizdy i nebesa v narodnom virovani' / F. Potushnjak // Narodna shkola. – Uzhgorod, 1940/1941. – №9. – S.175–180.
8. Potushnjak F. Chort y domovyk / F. Potushnjak // Russkoe slovo. – Uzhgorod, 1940. – №16. – S.9–10.
9. Potushnjak F. Demyny v narodnom virovani' / F. Potushnjak // Russkoe slovo. – Uzhgorod, 1940. – №15. – S.5–10.
10. Potushnjak F. Vid'ma ta i'i' pryznaky / F. Potushnjak // Literaturna nedilja. – Uzhgorod, 1944. – Richnyk IV. – S.223–225.
11. Tajemnyca skljanoi' gory. Zakarpats'ki narodni kazky, zibrani M. Fincyc'kym / Pereklad z ugors'koi' ta peredmovja Ju. Shkrobynca. – Uzhgorod: Karpaty, 1975. – 187 s.
12. Tyvodar M. Etnografija Zakarpattja / M. Tyvodar. – Uzhgorod: «Grazhda», 2011.
13. Tyhovs'ka O. M. Systema personazhiv charivnyh kazok Zakarpattja: psyhoanalitichnyj aspekt: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: spec. 10.01.07 «fol'klorystyka» / O. M. Tyhovs'ka. – L'viv. – 20 s.
14. Jevgen Fencyk. Slidy drevneslovjans'koi' mifologii' u nas / Fencyk Jevgen // Lystok. – Uzhgorod, 1886. – №6. – S.257–261.
15. Fedaka P. Narodna kul'tura ukrai'nciv Zakarpattja / P. Fedaka. – Uzhgorod: «Prosvita», 2002.

Oliinyk V. V., PhD in culture studies, associate professor of Social Sciences of Mukachevo State University (Ukraine, Mukachevo), Magda_Gorvat@mail.ru

Demonological images in reflections intuitive knowledge of oral folk creativity Ukrainian Transcarpathia

In the article analyzes the basic processes of transformation animistic beliefs of the Ukrainians of Transcarpathia. Explored ways to rethink the question of duality in Zakarpats'ka folk tales. The ways and forms of interpretation demonological vivany in fairy tales Transcarpathia. We emphasize that the continued survival in the Carpathian natural and semi-subsistence economic foundations, the dominance of patriarchal attitudes in family and social life led to conservation in the region of ancient philosophical concepts, ideas and beliefs with ancient animistic and anthropomorphic views on power and natural phenomena to people endowed with supernatural powers and abilities, with animals and plants, objects and phenomena of nature and spirits and demonic creatures, magic acts, magic, divination, good and bad signs. Demonological images of old and now, reflecting the ideological foundations of popular culture, through rethinking in fairy tales, legends, sayings broadcast code ethnocultural mental people. Opposition demonic forces – high spiritual characters in folk tales Transcarpathia reproduce metaphorical eternal confrontation between two opposites, between two worlds – dark and light.

Keywords: animist beliefs, demonology, Transcarpathian folk tales, image of the devil, mythological symbol, image of witches.

Oliinyk V. V., kandidat kulturologii, docent kafedry obshchestvennyh nauk, Mukachevskij gosudarstvennyj universitet (Ukraina, Mukacheve), Magda_Gorvat@mail.ru

Demonological images in reflections intuitive knowledge of oral folk creativity Ukrainian Transcarpathia

Проаналізовані основні процеси трансформації анімістических вірованій українців Закарпаття. Исследование базируется на использовании таких методов как аналитический и компаративистский к наследию устного народного творчества, которое освещено в народных сказках Закарпаття. Прослежены пути переосмысления вопросов дуальности в закарпатских народных сказках. Определены пути и формы интерпретаций демонологических верований в сказках Закарпаття. Подчеркнем, что длительная сохранность в Закарпатье натуральных и полунатуральных хозяйственных устоев, господствование патриархальных отношений в семейном и общественном быту обусловили консервацию в этом регионе древних мировоззренческих понятий, представлений и верований с древними анимистическими и антропоморфическими взглядами на силы и явления природы с людьми, наделенными сверхъестественными силами, с явлениями природы и духами и демоническими существами, магическими действиями, волшебством, гаданием, добрыми и плохими приметами. Демонологические образы с древности, через переосмысление в сказках, поверьях, поговорках транслируют этнокультурный ментальный код народа. Противостояние демонических сил – высоким духовным символам в народных сказках Закарпаття воспроизводят извечное метафорическое противостояние двух противоположностей, двух миров – темного и светлого.

Ключевые слова: анимистические верования, демонологические образы, закарпатские народные сказки, мифологический символ, образ ведьмы, образ черта.

* * *

УДК 373.24:130.2

Дмитруха А. В.,
аспірантка кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (Україна, Харків), alinusiko@mail.ru

ОСОБЛИВОСТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ КОНТЕКСТАХ

Здійснено філософський аналіз соціально-культурних передумов створення системи дошкільної освіти, її особливостей та перспектив розвитку. Виявлено, становлення та розвиток педагогіки дошкільного виховання нерозривно пов'язані із філософією та вимагає наявності серйозної філософської та наукової основи. Встановлено, дошкільне виховання направлено на формування загальної культури, розвиток фізичних, естетичних, моральних, інтелектуальних та особистісних якостей, формування передумов навчальної діяльності, збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку. Обґрунтовано методологічну значущість використання взаємодоповнюючих підходів до формування педагогічного процесу, встановлено, що основні особливості дошкільної освіти визначаються різноманітністю підходів до виховання і навчання дитини, а також концепціями дошкільного дитинства. Доведено, дошкільне виховання в сучасній Україні є важливою складовою частиною духовної культури та формою суспільної свідомості.

Ключові слова: філософія освіти, дошкільна освіта, дитина, розвиток, відповідальність, виховання.

Розвиток системи дошкільної освіти є в даний час однією з найсерйозніших проблем соціально-економічного розвитку. Це пояснюється тією роллю, яку відіграє дошкільна освіта в розвитку особистості, оскільки її завдання не вичерпуються тільки підготовкою дитини до школи, а вимагають виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної намічати перспективи власного розвитку. У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення передумов виникнення системи дошкільної освіти, її специфіки та перспектив розвитку. Дана тема поки залишається недостатньо вивченою, порівняно невелике число досліджень присвячено власне розробці перспектив систем дошкільної освіти. У той же час перетворення в системі дошкільної освіти не дозволяють досить повно намітити перспективи її розвитку. Отже, актуальність даної статті полягає у визначенні соціально-економічних і культурних передумов виникнення

системи дошкільної освіти, що дозволить намітити подальші перспективи її розвитку, у зв'язку з тим, що кількість досліджень, присвячених цій проблемі, залишається недостатнім для її всебічного висвітлення. Метою даної статті є вивчення передумов створення системи дошкільної освіти, виявлення її особливостей та перспектив розвитку. Розвиток дошкільної освіти на сучасному етапі є неможливим без серйозної філософської та наукової бази, яка виступає основою для висунення методологічних принципів виховання і побудови цілісної концепції розвитку особистості дитини в період дошкільного дитинства. Однак питання філософії дошкільної освіти залишаються мало вивченою темою сучасних досліджень. Це пояснюється, насамперед, характером зв'язку між філософією та дошкільною педагогікою. Найчастіше такий зв'язок розглядається з погляду методології дошкільної педагогіки, при якій філософія виступає базою для розвитку педагогічних ідей, прикладом чого є закони та принципи діалектики. У цьому відношенні цікава, наприклад, позиція О. О. Майєра, який намагається показати, що зв'язок між філософією і дошкільною педагогікою не вичерпується тільки проблемами методології [5]. У сучасній дошкільній освіті України склалися принципи антропоцентризму та гуманізму. У цьому сенсі значна увага зосереджена на розвитку особистості дитини, її взаєминах із собою, іншими, дійсністю. Потенціал дошкільного дитинства по формуванню фундаментальних моральних якостей обґрунтовано І. Бех, М. Богомоловою, Л. Божович, А. Кульчицькою, В. Котирло, С. Ладивір, Л. Шибіцькою та іншими вченими. Сучасні дослідники акцентують на діяльності складової особистісних якостей дітей (Ш. Амонашвілі, Л. Артемова, Г. Біленька, А. Богуш, Н. Грамма, Т. Жаровцев, А. Кононко, В. Кремень, К. Крутий, Н. Лисенко, Т. Поніманська, О. Сухомлинська), до яких відносимо і тенденції розвитку дошкільної освіти. Своєю значною науковою, педагогічною та громадською діяльністю сприяла розробці системи дошкільного виховання видатний український педагог С. Русова, яка вважала, що необхідно «не вчити дитину, не давати йому готових знань, хоча б і початкових, а насамперед пробудити його духовні сили, розбудити допитливість, виховати його почуття – щоб очі дитини вмлі бачити, вуха прислухалися до всього, ручки вмлі опинитися і близько олівців, і близько ножиць, і близько глини, і близько паперу» [9]. Одним із творців української освітньо-виховної системи, які зробили великий внесок у розвиток системи дошкільного виховання, вважається Г. Ващенко. Вся його система успішного дошкільного виховання будується на головних принципах: народності, демократизації, індивідуалізації та гуманізації виховання, а також важливим є ідея щодо взаємозумовленості виховання, емоційності виховного процесу, наочності, природо відповідності [8].

На історичному зламі тисячоліть українська педагогічна думка і практика освіти зіткнулися з серйозними проблемами. Відмова від тоталітарної системи та ідеологічного догматизму, становлення і розвиток державності, соціально-глибока економічна криза і необхідність переоцінки цінностей не могли не позначитися на якості освіти. До того ж, ці процеси проходили на загальному тлі кризи світової освітньої системи, пов'язаної з глобалізацією, переходом

до постіндустріального етапу нашої цивілізації, з інформатизацією всіх сторін суспільного життя. У цих умовах дуже своєчасним і важливим стало створення Академії педагогічних наук України, інститути якої активно включилися в дослідження актуальних проблем теорії і практики сучасної освіти. Вирішенню цих проблем присвячені роботи відомих філософів, педагогів, психологів та методистів. Серед них у першу чергу слід назвати імена А. Н. Алексюка, І. А. Беха, В. П. Андрущенко, В. І. Бондаря, П. Н. Воловика, С. У. Гончаренко, І. А. Зязюна, В. І. Лугового, Г. С. Костюка, А. П. Кондратюка, В. Г. Кременя, Н. Г. Ничкало, А. Я. Савченко, С. А. Сисоевої, І. Ф. Прокопенко, М. Д. Ярмаченко та інших. О. О. Майєр, наприклад, основним підходом до аналізу проблем дошкільного дитинства вважав гуманітарний підхід, який виводиться ним з ідей герменевтики, соціології та психології. Гуманітарний підхід повинен допомогти в розкритті унікальності ситуації дошкільного дитинства не як етапу на шляху до дорослішання, а як специфічного періоду, що володіє власним змістом, який полягає у відкритті світу і розумінні свого місця в ньому. Використовуючи гуманітарний підхід, О. О. Майєр намагається дати феномену дошкільного дитинства філософське тлумачення [5]. Онтологія дитинства розглядається з погляду позиції дитини в системі відносин однолітків і дорослих і визначається статусами дитини в цій системі відносин. Система статусів створює багатовимірність світу дитинства і впливає на особливості процесів соціалізації, навчання і виховання. На думку О. О. Майєра, відкритість дитини для сприйняття світу частково зближає її з позицією філософа, який вивчає світ без упередженості. Зазначена специфіка онтології дитинства часто ускладнює розуміння дитини дорослими, що призводить до спрощення і стереотипізації уявлень про світ дошкільного дитинства. Аксиологія дошкільної освіти представляє собою виділення особливої системи цінностей, які з одного боку були б доступні розумінню дитини, а з іншого спіралися б на попередню культурну традицію і узгоджувалися з загальноприйнятною системою цінностей. Згідно педагогічної концепції О. О. Майєра, виділення такої системи цінностей дошкільної освіти має допомогти у визначенні її цілей, змісту і технологій досягнення цих цілей. Саме аксиологія дошкільної освіти повинна допомогти в здійсненні переходу від традиційної системи виховання, що робить акцент на засвоєнні суми знань, умінь і навичок до індивідуалізованого виховання, спрямованого на всебічний розвиток особистості. Культурологія дошкільної освіти виникає з необхідності залучення дитини до культури для того, щоб надалі вона сама змогла стати її творцем. Залучення до культури супроводжує процес особистісного зростання дитини, її соціальний розвиток. Спочатку дитина пов'язана з культурою досить слабо, в основному цей зв'язок опосередковується дорослим, який формує уявлення про культуру у свідомості дитини, проте надалі за посередництвом дорослого дитина починає відтворювати культурні зразки, за рахунок чого відбувається її розвиток як особистості. Освоєння культури призводить до того, що дитина починає краще розуміти свої потенційні можливості і в перспективі отримує здатність намічати перспективи свого розвитку [5]. Антропологія дошкільної освіти будується на порівняльному аналізі світу дорослих і світу дітей. Основними характеристиками взаємодії

виступають природовідповідність і культуровідповідність. Саме природовідповідність визначає індивідуальні особливості дитини, в той час як її виховання і навчання пов'язане з розвитком культуровідповідності. Ця характеристика виражається через дорослого (батька чи педагога), який адаптує поведінку дитини відповідно до прийнятих культурних зразків. Найменш вивченим розділом філософії дошкільної освіти, на думку О. О. Майєра, є футурологія дошкільної освіти. Це пов'язано з нестачею ефективних методів, через що футурологія дошкільної освіти не є науково обґрунтованою, однак необхідність цього напрямку досліджень пояснюється потребою у побудові стратегії розвитку дошкільної освіти та виявленні її меж [5]. Необхідність залучення філософії для розвитку системи дошкільної освіти пов'язана зі спробою використати весь комплекс гуманітарних наук для розробки ефективних методів і технологій дошкільної освіти, які могли б забезпечити індивідуальний підхід до дитини. На основі досягнень вітчизняної та світової педагогічної науки і з урахуванням об'єктивних соціально-економічних, культурних і духовних потреб суспільства вони розробляють ефективні шляхи і засоби підготовки підростаючих поколінь до успішної життя і діяльності в складному мінливому світі. Прагнучи до інтеграції в європейський і світовий освітній простір, вітчизняна система освіти активно розвивається і реформується. Вітчизняна система дошкільного виховання знаходиться сьогодні в пошуку ефективних шляхів і засобів забезпечення максимальної відповідності характеру своєї діяльності до нових соціально-економічних та суспільно-політичних реалій. Характерною особливістю цього пошуку є прагнення, з одного боку, зберегти, примножити і плідно використати кращі досягнення попереднього етапу в розвитку дошкільної освіти, її загальну гуманістичну спрямованість, а з іншого – забезпечити максимальну відповідність змісту і структури освіти, всієї організації навчально-виховного процесу перспективним потребам суспільства та самої особистості.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України приділяє за останніх пару років достатню увагу розвитку дошкільної освіти, зокрема, була прийнята Державна цільова програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року [1]. Вона передбачає: розширення мережі дошкільних закладів по Україні за рахунок реконструювання старих будівель і відкриття нових дошкільних освітніх установ, зміцнення навчально-методичної та матеріально-технічної бази дошкільних навчальних закладів, покращення якості освіти, забезпечення особистісного розвитку кожної дитини з урахуванням її здібностей, задатків, індивідуальних психічних і фізичних особливостей, зміцнення здоров'я дітей, модернізацію системи підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів, проведення наукових досліджень в галузі дошкільної освіти, спрямованих на забезпечення розвитку дитини, подальшого становлення її особистості.

Державні освітні стандарти для дітей дошкільного віку (Базовий компонент дошкільної освіти) – документ, який вперше з'явився в 1999 році і був затверджений в новій редакції у 2012 році, у якому визначено які базові якості особистості повинні бути сформовані у дошкільника на порозі школи. Зокрема такі основні освітні лінії, як: особа дитини, дитина в соціумі, дитина в природі, дитина у світі культури, гра дитини, дитина в соціально-пізнавальному

просторі, мова дитини, та варіативні освітні лінії, такі як комп'ютерна грамотність, іноземна мова, хореографія, шахи. У дитини на порозі школи повинні бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода і безпека поведінки, самоусвідомленість, самоставлення, самоцінка. Ввівши обов'язкову освіту дітей з 5 років, держава надала батькам право вибору організаційної форми її придбання та підготувала Програму розвитку дитини шостого року життя «Впевнений старт». Програмний вміст у ній розподілено за розділами: «Фізичний розвиток», «Пізнавальний розвиток», «Мовленнєвий розвиток», «Художньо-естетичний розвиток», «Ігрова діяльність». У кожному розділі представлені ключові освітні завдання, даються рекомендації щодо організації спільного буття дорослих з дітьми та визначаються показники розвитку дітей. У статті 8, Закону «Про дошкільну освіту» 2001 зазначено: «сім'я зобов'язана сприяти здобуттю дитиною освіти у дошкільних та інших освітніх закладах або забезпечити дошкільну освіту в сім'ї відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти» [1]. Дитина може отримати дошкільну освіту за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють: в дошкільних освітніх установах, незалежно від підпорядкування, типів і форм власності; в сім'ї (до 5-ти річного віку); за допомогою фізичних осіб з високими моральними якостями, які мають відповідну вищу освіту, ліцензію на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти та фізичний стан здоров'я яких дозволяє виконувати обов'язки педагога. З урахуванням того, що дитячі садки сьогодні чисельно переповнені дітьми, для того, щоб задовольнити попит батьків на отримання дітьми з п'ятирічного віку обов'язкової дошкільної освіти, у Законі України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу» [1] визначено організаційні форми отримання цієї освіти дітьми шостого року життя: дошкільні навчальні заклади сімейного типу; групи короткотривалого перебування; групи при загальноосвітніх навчальних закладах; обхват соціально-педагогічним патронатом; центри розвитку дитини.

Таким чином, існування та розвиток системи дошкільної освіти вимагає наявності серйозної філософської та наукової основи. Філософія розглядається як методологічна основа для побудови різних форм і технологій виховання дитини, а також як засіб забезпечення взаємодії дошкільної педагогіки та інших дисциплін. Основні особливості дошкільної освіти визначаються різноманіттям підходів до виховання і навчання дитини, а також концепціями дошкільного дитинства. У всьому різноманітті підходів можна виділити деякі спільні риси: визнання унікальності і самоцінності дитинства, висування завдань розвитку дитини на перший план, усвідомлення необхідності повноцінного розвитку всіх сторін особистості дитини, а не тільки тих, які допоможуть йому вчитися в школі, формулювання принципу індивідуалізації навчання. Зазначені підходи отримали свою реалізацію в українському державному освітньому стандарті, який в даний час є базовим документом, що визначає розвиток системи дошкільної освіти. Даний документ визначає основні тенденції розвитку системи дошкільної освіти (гуманізація, демократизація та диверсифікація). При цьому відзначаються певні складнощі пов'язані з

недостатньою розробленістю нових технологій, зокрема з відсутністю відповідних освітніх програм. Їх розробка є найближчою перспективою розвитку системи дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
2. Дошкільна педагогіка / Под ред. В. И. Логиновой, П. Г. Саморуковой. – М.: Просвещение, 1988. – 514 с.
3. Концепція дошкільного виховання в Україні. – К.: Освіта, 1993. – 111 с.
4. Крымский С. Н. Ценностно смысловой универсум как предметное поле философии / С. Н. Крымский // Философия и социол. мысль. – 1996. – № 3–4. – С.102–111.
5. Майер А. А. Интегративный взгляд на процесс социализации ребенка – основа комплексного сопровождения его развития в образовании / А. А. Майер // Вестник Университета Российской академии образования. – 2006. – №1. – С.99–104.
6. Основні проблеми педагогіки майбутнього // Педагогіка толерантності. – 1998. – №2. – С.86–93.
7. Основы дошкольной педагогики / Под ред. А. В. Запорожца, Т. А. Марковой. – М.: Педагогика, 1980. – 232 с.
8. Праці з педагогіки та психології / Григорій Ващенко / за ред. Анатолія Погрибного; упоряд. та авт. передм. Омелян Вишневецький // Всеукр. пед. т-во ім. Григорія Ващенка. – Київ: Школяр, 2000. – 414 с.
9. Русова С. Ф. Вибрані педагогічні твори / Софія Федорівна Русова. – К.: Освіта, 1996. – 304 с.
10. Русова С. Ф. Вибрані педагогічні твори: у 2 кн. Кн.1 / Софія Федорівна Русова; за ред. С. І. Коваленко, І. М. Пінчук. – К.: Либідь, 1997. – 272 с.

References

1. Derzhavna nacional'na programa «Osvita» (Ukraina XXI stolittja). – K.: Rajduga, 1994. – 61 s.
2. Doshkol'naja pedagogika / Pod red. V. I. Loginovoj, P. G. Samorukovoj. – M.: Prosveshhenie, 1988. – 514 s.
3. Konceptcija doshkol'nogo viovannja v Ukraїni. – K.: Osvita, 1993. – 111 s.
4. Krymskij S. N. Cennostno smyslovoj universum kak predmetnoe pole filosofii / S. N. Krymskij // Filosofija i sociol.mysl'. – 1996. – №3–4. – S.102–111.
5. Majer A. A. Integrativnyj vzgljad na process socializacii rebenka – osnova kompleksnogo soprovozhdenija ego razvitija v obrazovanii / A. A. Majer // Vestnik Universiteta Rossijskoj akademii obrazovanija. – 2006. – №1. – S.99–104.
6. Osnovni problemi pedagogiki majbutn'ogo // Pedagogika tolerantnosti. – 1998. – №2. – S.86–93.
7. Osnovy doshkol'noj pedagogiki / Pod red. A. V. Zaporozhca, T. A. Markovoj. – M.: Pedagogika, 1980. – 232 s.
8. Praci z pedagogiki ta psihologii' / Grigorij Vashhenko / za red. Anatolija Pogribnogo; uporjad. ta avt. peredm. Omeljan Vishnevs'kij // Vseukr. ped. t-vo im. Grigorija Vashhenka. – Kii'v : Shkoljar, 2000. – 414 s.
9. Rusova S. F. Vibriani pedagogicchni tvori / Sofija Fedorivna Rusova. – K.: Osvita, 1996. – 304 s.
10. Rusova S. F. Vibriani pedagogicchni tvori: u 2 kn. Kn.1 / Sofija Fedorivna Rusova; za red. S. I. Kovalenko, I. M.Pinchuk. – K.: Libid', 1997. – 272 s.

Dmitrukha A. V., graduate student of department of philosophy, Kharkov national pedagogical university named after G. S. Skovoroda (Ukraine, Kharkov), alimusiko@mail.ru

Features and prospects of development of system of preschool education of Ukraine in modern sociocultural contexts

The philosophical analysis of social cultural prerequisites of creation of system of preschool education, its features and prospects of development is carried out. It is revealed, formation and development of pedagogics of preschool education is inseparably linked with philosophy and demands existence of a serious philosophical and scientific basis. It is established, preschool education is directed on formation of the general culture, development of physical, esthetic, moral, intellectual and personal qualities, formation of prerequisites of educational activity, preservation and promotion of health of children of preschool age. It is proved the methodological importance of use of complementary approaches to formation of pedagogical process, it is established that the main features of preschool education are defined by variety of approaches to education and training of the child, and also concepts of the preschool

childhood. It is proved, preschool education in modern Ukraine is an important component of spiritual culture and a form of public consciousness.

Keywords: education philosophy, preschool education, child, development, responsibility, education.

Дмитруха А. В., аспирантка кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (Україна, Харків), alimusiko@mail.ru

Особенности и перспективы развития системы дошкольного образования Украины в современных социокультурных контекстах

Осуществлен философский анализ социально-культурных предпосылок создания системы дошкольного образования, его особенностей и перспектив развития. Выявлено, становление и развитие педагогики дошкольного воспитания неразрывно связано с философией и требует наличия серьезной философской и научной основы. Установлено, дошкольное воспитание направлено на формирование общей культуры, развитие физических, эстетических, нравственных, интеллектуальных и личностных качеств, формирование предпосылок учебной деятельности, сохранение и укрепление здоровья детей дошкольного возраста. Обосновано методологическую значимость использования взаимодополняющих подходов к формированию педагогического процесса, установлено, что основные особенности дошкольного образования определяются многообразием подходов к воспитанию и обучению ребенка, а также концепциями дошкольного детства. Доказано, дошкольное воспитание в современной Украине является важной составной частью духовной культуры и формой общественного сознания.

Ключевые слова: философия образования, дошкольное образование, ребенок, развитие, ответственность, воспитание.

* * *

УДК 141.2:37.013.73+372.881.1

Страшко І. В.,
старший викладач кафедри романо-германської
філології, Національний педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ),
iryana.strashko@gmail.com

БЛОГОСФЕРА ЯК НОВИЙ ПРОСТІР СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ МОВНОЇ ОСВІТИ

Розглядається блогосфера як персональний суб'єктивований віртуальний простір, прояв людського буття, що є джерелом інформації, засобом вираження власної думки та способом самореалізації. Мета публікації – виявлення соціокультурної значимості інтегрування блогосфери в процес сучасної мовної освіти. Використання потенціалу блогосфери в мовній освіті – це відповідь на сучасні вимоги мовного навчання, оскільки сьогоднішнє міжособистісне спілкування у значній мірі інтегроване у Всесвітню павутину.

Ключові слова: блог, блогосфера, самореалізація, саморепрезентація, соціокультурна комунікація, соціальна взаємодія, мовна освіта.

В умовах інформаційного суспільства формуються нові принципи системи цінностей, інший механізм комунікативної взаємодії, оскільки нації, країни, держави перестають бути ізольованими, тому сьогодні ми говоримо вже про діалог культур і значну роль дискурсивних практик. Комунікативні стратегії інформаційного суспільства є високотехнологічними продуктами інтелектуального виробництва, складовою частиною якого є способи теоретизації знання та комунікативних практик, що використовуються різними мережевими співтовариствами.

Невпинне поширення блогосфери, зростання її впливу на реальні події суспільного життя, зміни, яким піддаються сама особистість суб'єкта блогосфери, її аксіосфера, ментальність, мова як засіб самовираження та саморепрезентації, обумовлюють актуальність дослідження блогосфери в полі філософської рефлексії, адже блогосфера може призвести до зміни парадигми спілкування, тому її потенціал має бути включений в сферу соціально-філософського дослідження. Окреме місце тут займає осмислення освітнього процесу в аспекті змістовного розширення, зумовленого зростанням ролі блогосфери в соціумі.